

TOBIAS BECKER / DER SPIEGEL

Bu müezzinler normalde Kahire'de namaza çağırırlar, ama bu kez İstanbul'da tiyatroya çağırıyorlar. Kimler mi? **Mısırlı dört müezzin.** Türkiye'nin en önemli çağdaş dans ve performans festivali **iDANS**, onları Halic Kongre Merkezi'nde canlı sahneye çıkarıyor. Müezzinler Kuran'dan ayetler okuyacak, yaşam öykülerini aktaracak ve ne iş yaptıklarını anlatacak.

'**Radyo Müezzin'** adlı yapımı, **Rimini Protokoll** tiyatro kolektifinden Stefan Kaegi yönetiyor. Bu Alman topluluk, **sahneye aktörler yerine gerçek yaşamdan insanlar çıkarılmasıyla meşhur.** Bugüne dek uzun yol şoförlerini, cenaze vaizlerini, Hindistanlı çağrı merkezi çalışanlarını, bakım evinde kalan yaşlıları, Nijeryalı işadamlarını ve Türkiyeli çöp toplayıcıları sahneye çıkardılar. 'Dağacı Bey ve Çöpün Altın Tektoniği' adlı o eser de, İstanbul'da sahnelenmişti.

Tüm bu bahsi geçen insanlar, Faust ya da Wallenstein gibi ünlü tiyatro oyunlarından değil, **kendi günlük yaşamlarından alıntı yapıyor.** Bu türden belgesel tiyatro, Web 2.0, Wikipedia, YouTube, Facebook ve Twitter'ın Kendin Yap Ruhuna cuk oturuyor. Bu da, kullanıcı tarafından yapılan tiyatro.

Rimini Protokoll, mesaj yarat-

Müezzinler oyuna çağırıyor

Müezzinler sahnede aktörlerden daha iyi iş çıkarabilir. İnanmıyor musunuz? Halic Kongre Merkezi'ndeki bir tiyatro yapımı, bunun en iyi kanıtı

mak değil, gerçekliği göstermek, tapınmak değil, araştırma yapmak istiyor, bu yüzden de yanıt bulmaktan çok soru yöneltiyor. **İzleyiciler kendi anlamlarını üretmeye davet ediyor,** tıpkı iyi bir belgesel filmde olduğu gibi. Hatta ondan da iyi. Belgesel filmle kıyaslandığında, Rimini Protokoll'ün her prodüksiyonu çok daha gerçek hissi veriyor.

Bir sebep: Kahramanlar izleyicilerle aynı odada oturuyor. Bir başka sebep: Kahramanlar filmlerdeki

gibi kesilip çıkarılmayacak hatalarının faydasını görüyor. **Gerginler, telaffuzları net değil, bazen metinlerini unutuyorlar.** Yaşamöyküleri dahil her şeyin tasarımı olduğu bir dünyada, siyasetin bile mükemmel bir gösteri haline geldiği bir dünyada, bu, çok cezbedici bir hal. 'Post dramatik tiyatro' adlı çalışmanın yazarı, tiyatro bilimci Hans Thies-Lehmann, "İzleyiciler sahnede gerçek insanları görmeyi seviyor, çünkü gerçek yaşamda hâlâ gerçek

ve otantik olabilen insan neredeyse kalmadı" diyor.

Rimini Protokoll'ü 'Radyo Müezzin'i yaratmaya iten, Mısır'ın eski lideri Enver Sedat hükümetinin ezanı merkezleştiren radyodan canlı yayımlama ve Kahire'de varolan binlerce müezzinin yerine özel olarak seçilmiş 30 müezzin koyma kararı alması olmuş. Bugüne dek bu plan kısmen uygulanabilmiş.

2008'de Kahire'deki öngösterimin ardından 2009'da Berlin'de prömiyeri yapılan performans, tüm dünyayı gezdi. **Türkiye'de ilk kez sahneleniyor olması, henüz pek çok Müslüman ülkede sahneye konulmamış olması açısından da ilginçlik taşıyor.** Yapımın prömiyerinden beri epey değişiklik geçirmesinin sebepleri arasında Arap Baharı da var. Yönetmen Kaegi, "Arap Baharı'ndan beri müezzinler çok daha özgür konuşuyor ve daha önce söylemeye cesaret edemedikleri şeyleri cemaatlerine bildiriyor" diyor. iDANS festivalinin direktörü **Aydın Silici** de 'Radyo Müezzin'in İstanbul'da sahnelenmesini merakla bekliyor: "Bu performansla normalde bu türden festivallere gitmeyen daha geleneksel ve 'muhafazakâr' izleyici kitlesine de ulaşmayı umuyoruz."

Rimini Protokoll'ün 'Radyo Müezzin'i iDANS kapsamında bugün ve yarın saat 20.00'de Halic Kongre Merkezi'nde.